

24 May 2013 Friday 13:45-15:30

Chairmen: Şahinoğlu S., Özen A.

DELİKTEN GELEN ŞİFA: BİTLİS ŞEYH-ÜL GARİP TÜRBESİ

Gülay Halidi Özdemir¹, Gülvin Kutbay², Selim Kadioğlu³, Cüneyt Halidi⁴

¹Academic Staff, Çukurova University School of Medicine, Dept. of Medical History and Ethics, gulayhal@gmail.com

²Master of Science Student, Çukurova University Adana Health High School, Dept. of Midwife, gkutbay@hotmail.com

³Assoc. Prof, Çukurova University Medical Faculty, Dept. of Medical History and Ethics, selimkad@cu.edu.tr

⁴City and Region Planning, Van governorship

Sosyal ve medikal beklentilerle türbeleri ziyaret ederek bu mekânlarda kimi ritüelleri yerine getirmek, Türkiye’de halen yaygın olarak benimsenmiş bulunan bir davranıştır. Türbeler karşıladıkları beklentiler ve gerektirdikleri ritüeller bakımından çeşitlilik göstermektedir. Türbeler ve türbe ziyareti ritüelleri bir yandan ziyaretçilere kimi psikososyal kazanımlar sağlamakta diğer yandan taşıdıkları uzak ve yakın geçmişten izlerle bir tür kültürel zenginlik oluşturmaktadır.

Şeyh-ül Garip Türbesi Bitlis il merkezinde, üst katı cami olan tarihi bir binanın zemin katında bulunmaktadır. Giriş bölmesinden sonra iç içe iki odadan oluşan türbenin sanduka bulunan iç odası genellikle kapalı tutulmakta, ziyaretçiler dış odada dua etmektedir. Dış odanın duvarlarından birinde yer hizasının hemen üstünde yaklaşık 40 santimetre çapında yuvarlak bir delik ve arkasında yaklaşık 40 santimetre derinliğinde bir kovuk bulunmaktadır.

Türbenin ziyaretçileri psişik sorunu olanların, kekemelerin, ateşli hastalık geçirdikten sonra şuuru bulananların ve yaramaz çocukların başlarını bu deliğe sokmaları halinde iyileşeceklerine inanmaktadır. Deliğin yanında duvara çakılmış bir zincir yer almakta, başın deliğe sokulması sırasında sembolik olarak zincire vurma ve zincirden çözme uygulamaları yapılmakta, dualar okunmaktadır.

Bildirimiz çerçevesinde Şeyh-ül Garip türbesinin kendisine özgü nitelikleri tanıtılacak ve deliğe baş sokma uygulaması tıp tarihi çerçevesinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Şeyh-ül Garip Türbesi

HEALTH FROM THE HOLY HOLE: VISITING TOMB OF ŞEYH ÜL GARİP IN BİTLİS-TÜRKİYE

Praying in the tombs of mystical-mythological persons is a widely adopted behavior in Turkey. In Bitlis, a small city in south-east Turkey, this behavior is very common in particular. In one of the numerous visiting tombs which integrate with a small mosque there is a holy hole. Many people believe that putting head in this hole is a source of health, especially for naughty boys and insane persons. In this paper this interesting belief and practice is introduced and interpreted.

Keywords: Şeyh-ül Garip Tomb